

Міністерство освіти і науки України
Донбаська державна машинобудівна академія (ДДМА)

С. Л. Загребельний

СУЧАСНИЙ УРОК ЕКОНОМІКИ

**методичні вказівки до практичних занять та
самостійної роботи для студентів спеціальності
014 Середня освіта (математика)**

Рекомендовано:

Вченою Радою факультету машинобудування
Протокол № 01-23/08 від «28» серпня 2023 р.

2023-2024 навчальний рік

Міністерство освіти і науки України
Донбаська державна машинобудівна академія (ДДМА)

С. Л. Загребельний

СУЧАСНИЙ УРОК ЕКОНОМІКИ

**методичні вказівки до практичних занять та
самостійної роботи для студентів спеціальності
014 Середня освіта (математика)**

Затверджено
на засіданні методичної ради
Протокол № 9 від 17.06.21

Краматорськ
ДДМА
2021

УДК 378.147.88

З-14

Загребельний С. Л.

- З-14 Сучасний урок економіки : методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для студентів спеціальності 014 Середня освіта (математика) / С. Л. Загребельний. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 47 с.

Методична розробка призначена для студентів та магістрантів спеціальності 014 Середня освіта (математика), призначена для формування у майбутніх фахівців сучасного економічного мислення, системи поглядів, теоретичних і прикладних знань, умінь і навичок щодо організації навчального процесу у вищій та середній школі і проведення різних видів занять пов'язаних з економікою.

Посібник містить теми семінарських занять, приклади застосування окремих технологій та їх елементів на уроках економіки, перевірочний тест, а також питання для підготовки до заліку та літературу.

УДК 378.147.88

© С. Л. Загребельний, 2021

© ДДМА, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
ТЕМИ СЕМІНАРІВ	9
САМОСТІЙНА РОБОТА.....	10
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ	11
ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ:.....	12
ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ НА ЗАЛІК.....	14
ТЕСТОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ РІВНЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «Сучасний урок економіки»	22
РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА	55
Базова.....	55
Допоміжна	56
Інформаційні ресурси	57

ВСТУП

Мета вивчення дисципліни. Навчальна дисципліна «Сучасний урок економіки» є формування у студентів теоретичних знань та організаційно-методичних професійних педагогічних умінь з проектування і проведення навчального процесу з економічних дисциплін в умовах середніх загальноосвітніх закладів.

Головною його метою є формування у майбутніх фахівців сучасного економічного мислення, системи поглядів, теоретичних і прикладних знань, умінь і навичок щодо організації навчального процесу у школі та проведення різних видів занять.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологічні, дидактичні та методичні підходи до організації навчального процесу та проведення різних видів занять з економіки.

Завданням навчального курсу «Сучасний урок економіки» є:

- аналіз сучасної методики навчання та системи освіти України;
- виявлення переваг застосування колективних методів навчання;
- формування у студентів теоретичних засад дидактичних особливостей викладання економіки;
- підготовка студентів до проведення уроків з економіки різними методами традиційного, активного та інтерактивного навчання;
- організування роботи студентів у такій формі, яка б моделювала практичну діяльність викладача економічних дисциплін в школі.

Отже, навчання дисципліни сприяє формуванню професійної компетентності випускника, яка поєднує у собі математичні та економічні знання майбутнього вчителя, його психолого-педагогічну та методичну підготовку, особистісні якості, формувати здатність організувати навчально-виховний процес на рівні сучасних вимог.

Студент повинен знати:

- зміст і завдання типових та альтернативних програм з економіки, систему тематичного планування уроків;
- основні типології уроку, місце уроку в системі уроків навчального розділу, форми уроку, засоби та принципи аналізу, основні вимоги до сучасного уроку з економіки;
- зміст і дидактичні можливості підручників, методичних посібників і періодичних видань для вчителів економіки;
- базові поняття та принципи методики викладання економічних дисциплін;
- основні методи, прийоми та засоби навчання.

Студент повинен уміти:

- працювати з інформаційно-довідковими матеріалами про стан системи освіти та національної економіки України;
- обговорювати та оцінювати результати економічних та педагогічних досліджень з колегами по навчанню;
- підготувати й провести уроки з економіки за власною методикою, ґрунтуючись на прийнятих стандартах викладання цієї дисципліни;
- використовувати методи активізації навчальної діяльності учнів на уроках економіки;
- розробляти й застосовувати наочні засоби навчання, зважаючи на особливості економічних знань як предмета навчання;
- контролювати й оцінювати знання та вміння учнів загальноосвітніх шкіл.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма навчання				
	усього	у тому числі			
л		п	с.р.	Література	
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Загальна методика навчання економіки в школі.					
Тема 1.1. Зміст і мета шкільної економічної освіти	7	2	2	3	
Тема 1.2. Засоби навчання в економічній освіті	7	2	2	3	
Тема 1.3. Інформаційно-репродуктивні методи на уроках економіки	7	2	2	3	
Тема 1.4. Теоретичні засади застосування активних методів навчання економіки. Методи і прийоми проблемного навчання	7	2	2	3	
Тема 1.5. Інтерактивне навчання на уроках економіки: робота в групах, кейс-метод, мозкова атака	11	4	4	3	
Тема 1.6. Дискусія як метод активізації пізнавальної діяльності учнів. Ігрові методи навчання економіки	11	4	4	3	
Тема 1.7. Навчально-організаційні засади уроку з економіки. Діагностика успішності навчання	7	2	2	3	
Разом за змістовим модулем 1	57	18	18	21	
Змістовий модуль 2. Методика вивчення базових тем з економіки.					
Тема 2.1. Методика вивчення теми «Взаємозв'язки економічних процесів і явищ».	7	2	2	3	
Тема 2.2. Методика вивчення теми «Раціональна економічна поведінка виробника і споживача»	7	2	2	3	
Тема 2.3. Методика вивчення теми «Попит, пропозиція, ринкова ціна»	7	2	2	3	
Тема 2.4. Методика вивчення теми «Ринки виробничих ресурсів та доходи в ринковій економіці»	7	2	2	3	
Тема 2.5. Методика вивчення теми «Підприємницька діяльність»	7	2	2	3	
Тема 2.6. Методика вивчення теми «Загальні результати національного виробництва»	7	2	2	3	
Тема 2.7. Методика вивчення теми «Економічні коливання, безробіття та інфляція»	7	2	2	3	

Тема 2.8. Методика вивчення теми «Державне регулювання економіки»	7	2	2	3	
Тема 2.9. Методика вивчення теми «Міжнародна торгівля, валютні відносини, рух капіталу між країнами»	7	2	2	3	
Разом за змістовим модулем 2	63	18	18	27	
<i>Усього годин</i>	120	36	36	48	

ТЕМИ СЕМІНАРІВ

п/п	Зміст	годин
1	Зміст і мета шкільної економічної освіти	2
2	Засоби навчання в економічній освіті	2
3	Особливості застосування традиційних методів на уроках економіки	2
4	Методи і прийоми проблемного навчання	2
5	Інтерактивне навчання на уроках економіки	4
6	Дискусія як метод активізації пізнавальної діяльності учнів	4
7	Навчально-організаційні засади уроку з економіки. Розробка конструктора уроку на задану тему	2
8	Методика вивчення теми «Взаємозв'язки економічних процесів і явищ»	2
9	Методика вивчення теми «Раціональна економічна поведінка виробника і споживача»	2
10	Методика вивчення теми «Попит, пропозиція, ринкова ціна»	2
11	Методика вивчення теми «Ринки виробничих ресурсів та доходи в ринковій економіці»	2
12	Методика вивчення теми «Підприємницька діяльність»	2
13	Методика вивчення теми «Загальні результати національного виробництва»	2
14	Методика вивчення теми «Економічні коливання. Безробіття та інфляція»	2
15	Методика вивчення теми «Державне регулювання економіки»	2
16	Методика вивчення теми «Міжнародна торгівля»	2
	Разом	36

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількіс ть годин
1.	Зміст і мета шкільної економічної освіти	3
2.	Засоби навчання в економічній освіті	3
3.	Особливості застосування традиційних методів на уроках економіки	3
4.	Методи і прийоми проблемного навчання	3
5.	Інтерактивне навчання на уроках економіки	3
6.	Дискусія як метод активізації пізнавальної діяльності учнів	3
7.	Навчально-організаційні засади уроку з економіки. Розробка конструктора уроку на задану тему	3
8.	Методика вивчення теми «Взаємозв'язки економічних процесів і явищ»	3
9.	Методика вивчення теми «Раціональна економічна поведінка виробника і споживача»	3
10.	Методика вивчення теми «Попит, пропозиція, ринкова ціна»	3
11.	Методика вивчення теми «Ринки виробничих ресурсів та доходи в ринковій економіці»	3
12.	Методика вивчення теми «Підприємницька діяльність»	3
13.	Методика вивчення теми «Загальні результати національного виробництва»	3
14.	Методика вивчення теми «Економічні коливання. Безробіття та інфляція»	3
15.	Методика вивчення теми «Державне регулювання економіки»	3
16.	Методика вивчення теми «Міжнародна торгівля»	3
Разом		48

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Метою індивідуального завдання є формування вмінь виконувати методичний аналіз навчального матеріалу теми, задавати на конструктивному рівні цілі вивчення всієї теми та цілі уроку, планувати вивчення теоретичного матеріалу за обраною темою, формувати методику вивчення економічних понять, проектувати контроль знань та різноманітні види самостійної та позакласної роботи учнів.

Виконання індивідуального завдання передбачає наступні розробки:

1. Постановка цілей навчання теми. При цьому необхідно скласти загальний опис цілей вивчення теми, сформулювати перелік видів діяльності учнів за обраною темою через уміння та сформулювати навички через систему вправ, які складаються з різнорівневих завдань за поданими вміннями.

2. Планування вивчення теоретичного матеріалу.

3. Методика формування поняття. Описати методику формування одного поняття з урахуванням наступних етапів: введення, засвоєння, застосування.

4. Складання плану-конспекту одного з уроків за обраною темою.

№	Теми для написання індивідуальної роботи
1.	Економічна культура як освітня мета і чинник суспільного прогресу.
2.	Порівняльний аналіз програм і підручників з шкільного курсу економіки. Створення дидактичних засобів з економіки.
3.	Методика проведення практичних робіт з економіки.
4.	Моделювання проблемних ситуацій і проблемний виклад економіки.
5.	Застосування інтерактивних методів на уроках економіки.
6.	Методика проведення навчальної дискусії на уроках економіки.
7.	Підготовка вчителя до уроку економіки. Розроблення конструктора комбінованого уроку.
8.	Ділова гра: проведення уроку на вибрану тему.
9.	Розробка план-конспекту виховної години з економіки для класного керівника 10-го класу
10.	Методика складання сценарію позакласного заходу у 10-му класі
11.	Формування задач з економіки для вирішення їх на уроках інформатики
12.	Мета, зміст та організація економічної підготовки учнів.
13.	Типи та структура уроків у класах різного спрямування
14.	Ігрові (ролеві) проекти на уроках основи економіки
15.	Розроблення проекту, спрямованого на оздоровлення довкілля
16.	Роль моделюючих вправ у засвоєнні матеріалу з основ економічних знань
17.	Комп'ютерні технології та їх роль у навчальному процесі з економіки

ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ:

1. Розкрийте сутність поняття «Економічне виховання».
2. Охарактеризуйте основні цілі економічної освіти молоді.
3. Дайте характеристику місця предмету «Основи економіки» у Типових навчальних планах.
4. Економічне виховання учнів шкіл.
5. Розкрийте основні розділи програми курсу основ економіки.
6. Охарактеризуйте об'єкт вивчення методики основ економічних знань.
7. Обґрунтуйте завдання навчання учнів основ економіки.
8. Обґрунтування змісту навчального матеріалу.
9. Розкрийте сутність навчального процесу.
10. Обґрунтуйте потреби знань та вмінь майбутнього вчителя.
11. Розкрийте сутність методів педагогічного дослідження.
12. Емпіричні методи педагогічного дослідження.
13. Педагогічне спостереження.
14. Педагогічний експеримент.
15. Вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду.
16. Охарактеризуйте теоретичні методи дослідження.
17. У чому полягає сутність принципів науковості і достовірності у навчанні.
18. Якими шляхами можна реалізувати принципи науковості і достовірності на уроках основ економіки.
19. Охарактеризуйте принципи систематичності і послідовності у навчанні.
20. Доведіть необхідність застосування на уроках основ економіки принципу свідомості та активності учнів.
21. Охарактеризуйте методичні прийоми поєднання слова вчителя і наочності у процесі вивчення основ економіки.
22. Розкрийте шляхи реалізації принципу міцності засвоєння знань.
23. Які основні вимоги ставить перед учителем принцип єдності навчання і виховання.
24. Які загальні вимоги ставлять до уроку основ економіки.
25. Основні етапи уроку основ економіки.
26. Розкрийте типи уроків основ економіки.
27. Охарактеризуйте основні вимоги до складання плану уроку.
28. Вимоги до складання плану проведення практичної роботи.
29. Розкрийте особливості організації і проведення екскурсій.
30. Охарактеризуйте особливості проведення конкурсів та олімпіад з економіки.

31. Розкрийте поняття «методи навчання».
32. Сутність поняття «прийоми навчання».
33. Дайте класифікацію методів навчання.
34. У чому полягає відмінність методів від прийомів навчання.
35. Охарактеризуйте методи викладання навчального матеріалу.
36. Які вимоги ставляться до пояснення і розповіді.
37. Розкрийте особливості підготовки і проведення лекції.
38. Розкрийте структуру семінарського заняття.
39. Охарактеризуйте методи самостійної роботи учнів.
40. Які вимоги ставляться до добору економічних задач.
41. Охарактеризуйте типи проблемних ситуацій.
42. Дайте характеристику проєктивної технології викладання навчального матеріалу з основ економічних знань.
43. Які основні вимоги ставляться до проєктивної технології навчання
44. Охарактеризуйте типи проєктів.
45. Які основні переваги інтерактивних методик над традиційними методами навчання.
46. Основні недоліки інтерактивних методик навчання.
47. У чому принципова різниця між діловими іграми і моделюючими вправами.
48. Охарактеризуйте метод «мозкового штурму» і порядок його проведення.
49. У чому полягає сутність кооперативного навчання.
50. Розкрийте сутність переваг і недоліків кооперативного навчання у порівнянні з традиційними формами навчання.
51. Охарактеризуйте дидактичні завдання системи обміну знань і умінь учнів.
52. Розкрийте основні етапи обліку навчальних досягнень учнів.
53. Охарактеризуйте форми перевірки навчальних досягнень учнів.
54. Розкрийте послідовність індивідуального опитування учнів.
55. Розкрийте особливості тематичного оцінювання навчальних досягнень учнів.
56. Що таке педагогічний тест.
57. Охарактеризуйте тестові завдання закритого і відкритого типу.
58. Охарактеризуйте рівні навчальних досягнень учнів за 12-бальною системою оцінювання знань та вмінь.
59. Розкрийте критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з основ економічних знань за 12-ти бальною системою оцінювання знань та вмінь.
60. Чим відрізняються завдання четвертого рівня навчальних досягнень учнів від третього.

ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ НА ЗАЛІК

1. Економіка як навчальна дисципліна - це:
  - a) **Широкий комплекс різнопланової інформації, що має свій понятійний апарат, свої категорії, закони, власну систему алгоритмів розв'язування найрізноманітніших задач**
  - b) **Дослідження і пізнання фактів, принципів і теоретичних закономірностей, що визначає економічну політику держави**
  - c) **Вивчення й оцінки ефективності господарювання на різних рівнях, у різноманітних конкретних умовах**
  - d) **Система знань про методи ефективного господарювання**
2. Що є об'єктом дослідження економіки як науки?
  - a) **Суспільне виробництво в усіх його проявах;**
  - b) **Розширене відтворення;**
  - c) **Процес господарювання суб'єктів підприємницької діяльності**
  - d) **Результати господарської діяльності всіх суб'єктів господарювання**
3. До якої групи засобів навчання належать підручники, задачки, роздаткові матеріали?
  - a) **Операційні**
  - b) **Контрольні**
  - c) **Інформаційні**
  - d) **Всі відповіді вірні**
4. При виборі методів навчання враховують вплив таких особливостей груп:
  - a) **Вікових**
  - b) **Фахових**
  - c) **Практичних**
  - d) **Психологічних**
5. Обсяг знань, передбачений навчальною програмою, його повнота, глибина і міцність засвоєння, вміння виражати знання в усній і письмовій формі - це:
  - a) **Кількість знань**
  - b) **Якість знань**
  - c) **Міцність знань**
  - d) **Оцінка знань**
6. Обов'язковий документ, що містить у собі дані про обсяг дисципліни (у годинах) перелік тем та видів занять, дані про підсумковий контроль - це:
  - a) **Робоча програма**
  - b) **Тематичний план**
  - c) **Навчальна програма**
  - d) **Орієнтовно-тематичний план**
7. Будь-яка група людей, які є прихильниками загальної мети та є залежними від спільних зусиль у досягненні цієї мети - це:
  - a) **Бригада**

- b) **Компанія**
- c) **Коллектив**
- d) **Команда**

8. Хто є автором методу «Мозкового штурму»?

- a) **Дж.Кришнамутрі**
- b) **Дейл Карнегі**
- c) **Алекс Озборн**
- d) **Василь Сухомлинський**

9. Які є недоліки у письмовій формі контролю успішності навчання з економіки?

- a) **Великі витрати часу викладача на підготовку завдань і матеріалів, а також на перевірку великі витрати часу на підготовку матеріалів, необхідність наявності відповідної техніки і вільне володіння нею**
- b) **Складно контролювати участь усіх студентів**
- c) **Всі відповіді вірні**

10. Що є предметом економіки?

- a) **Економічні зв'язки і відносини у сфері суспільної діяльності**
- b) **Валовий національний продукт**
- c) **Золотовалютний запас країни**
- d) **Суспільні відносини у сфері виробництва продукції та надання послуг**

11. Економіка - це:

- a) **Всі відповіді вірні**
- b) **Наука, що вивчає об'єктивні закони і категорії суспільного виробництва, розподілу, обміну і споживання**
- c) **Система знань про методи ефективного господарювання**
- d) **Суспільна наука, яка описує і аналізує вибір суспільства за обмежених ресурсів для задоволення потреб**

12. Постава, одяг, грим, зачіска, міміка, пантоміміка - це:

- a) **Культура зовнішнього вигляду вчителя**
- b) **Педагогічна техніка**
- c) **Техніка самоуправління вчителя**
- d) **Особисті якості**

13. Професійне спілкування учителя з усіма учасниками навчально-виховного процесу, яке спрямоване на створення оптимальних умов для здійснення мети, завдань виховання і навчання - це:

- a) **Процес навчання**
- b) **Комунікативні здібності**
- c) **Діалог**
- d) **Педагогічне спілкування**

14. Гучність голосу, багатство інтонації, чітка дикція, необхідний темп, ритм, тональність - це:

- a) **Культура мовлення**
- b) **Техніка мовлення вчителя**

- c) *Техніка самопочуття*
- d) *Техніка педагогічного спілкування*

15 Виявлення позитивного або негативного ставлення викладача до результатів діяльності учнів - це:

- a) *Форма оцінювання*
- b) *Форма заохочення*
- c) *Стимулювання*
- d) *Форма контролю*

16 Що не відповідає педагогічним вимогам при здійсненні контролю?

- a) *Одноманітність форм контролю*
- b) *Об'єктивність перевірки і оцінювання*
- c) *Систематичність і однаковість вимог*
- d) *Всебічність перевірки, гласність*

17. Об'єктивні характеристики праці викладача, які визначаються здатністю належно виконувати певні дії, засновані на доцільному використанні раніше набутого досвіду, певних знань, навичок, яка є важливою складовою професійної компетентності - це:

- a) *Педагогічний імідж викладача*
- b) *Педагогічні здібності*
- c) *Професійні педагогічні вміння*
- d) *Педагогічна база знань*

18. Вищий рівень досконалості педагогічної діяльності, що виявляється в реалізації наперед запланованих цілей через відповідну організацію навчального процесу і розв'язання педагогічних завдань - це:

- a) *Виробнича майстерність*
- b) *Педагогічна культура*
- c) *Педагогічний взірець*
- d) *Педагогічна майстерність*

19. Професійна компетентність, педагогічна техніка, педагогічні здібності - є складовими:

- a) *Педагогічної освіти*
- b) *Педагогічної майстерності*
- c) *Педагогічного інтелекту*
- d) *Педагогічного досвіду*

20. Науково обґрунтована, організаційно оформлена, комплексна програма взаємодії учителя та учнів у навчальному процесі, в основі якої є методична система, що визначається метою навчання і гарантує досягнення запланованих результатів навчальної діяльності - це:

- a) *Технологія навчання*
- b) *Система навчання*
- c) *Наукова робота*
- d) *Програма навчання*

21. Метод вибору послідовних, оптимальних рішень в умовах, що імітують реальну господарську практику - це:
- a) **Практична гра**
  - b) **Ділова гра**
  - c) **Навчальна гра**
  - d) **Ігровий кейс**
22. Метод навчання, за яким учням пропонують проаналізувати реальну життєву ситуацію - це:
- a) **«Мозковий штурм»**
  - b) **«Вулик»**
  - c) **«Кейс-метод»**
  - d) **Метод рольових триад**
23. Які бувають види дискусій?
- a) **Всі відповіді вірні**
  - b) **Круглий стіл**
  - c) **Форум**
  - d) **Техніка акваріуму**
24. Гостра, непримиренна суперечка, за умов якої учасники часто залишаються на своїх позиціях, хоча і прагнуть залучити супротивника на свій бік - це:
- a) **Диспут**
  - b) **Полеміка**
  - c) **Дискусія**
  - d) **Форум**
25. Який тип навчання передбачає творчу, самостійну працю людини?
- a) **Репродуктивний**
  - b) **Проблемний**
  - c) **Презентаційний**
  - d) **Продуктивний**
26. Скільки існує рівнів складності тестових завдань?
- a) **Чотири**
  - b) **Три**
  - c) **Два**
  - d) **П'ять**
27. За якої форми контролю успішності навчання з економіки використовуються такі засоби, як таблиці, плакати зі схемами, діаграми, інші види наочності?
- a) **Усний**
  - b) **Письмовий**
  - c) **Автоматизований**
  - d) **Модульний**
28. Які види діяльності за III рівнем складності необхідно виконати згідно Вимог до завдань для контролю успішності з економіки?
- a) **Всі відповіді вірні**

b) *Дати визначення, оцінити правильність твердження, закінчити визначення, встановити відповідність*

c) *Уміння вибрати із запропонованого та назвати ґрунтуються на неусвідомленому сприйнятті навчального матеріалу, вмінні відрізняти, розпізнавати факти, поняття тощо*

d) *Скласти характеристику за типовим планом, описати явище, об'єкт за допомогою різних джерел інформації, класифікувати, визначати головні й другорядні риси*

29. Спостереження, усне опитування, письмовий та тестовий контроль, самоконтроль - це:

- a) *Форми контролю*
- b) *Функції контролю*
- c) *Види контролю*
- d) *Етапи контролю*

30. *Які є види контролю за частотою проведення?*

- a) *Вхідний, поточний, завершальний*
- b) *Фронтальний, індивідуальний*
- c) *Попередній, поточний, тематичний*
- d) *Навчальний, виховний, розвиваючий*

31. Який критерій оцінювання навчальних досягнень учнів за 12- бальної системою відповідає 10 балам?

a) *Учень виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї*

b) *Учень володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу*

c) *Учень вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці*

d) *Учень виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання*

32 Сукупність наукових понять, їх властивостей, статистичних відомостей разом із взаємозв'язками між ними - це:

- a) *Опорно-інформаційна схема*
- b) *Рисунок*
- c) *Конспект*
- d) *Структурно-інформаційна схем*

33 *Які засоби навчання призначені для ефективного виконання навчальних вправ в аудиторний і позааудиторний час формувати практичні навички?*

- a) *Операційні*
- b) *Інформаційні*
- c) *Контрольні*
- d) *Ситуаційні*

34. За класифікацією навчальних посібників виділяють такі групи засобів навчання:

- a) *Підтвердження, з'ясування, контрольні*
- b) *Мотиваційні, ситуаційні, операційні*
- c) *Для образного мислення, для сприйняття, для творчості*
- d) *Інформаційні, операційні, контрольні*

35. Спеціально організоване під час навчальної роботи й підпорядковане її завданням застосування реальних об'єктів, явищ діяльності або їх зображень - це:

- a) *Довідковий матеріал*
- b) *Ситуаційне завдання*
- c) *Наочність*
- d) *Всі відповіді вірні*

36. Які завдання використовують при організації самостійної роботи?

- a) *Емоційні, розумові, вольові, психомоторні, робочі*
- b) *Вправа, питання, задачі, ребуси, кросворди*
- c) *Складні, прості, комбіновані*
- d) *Закриті, відкриті*

37. Передача та засвоєння знань, способів діяльності, досвіду мислення і досвіду соціального навчання - це:

- a) *Процес навчання*
- b) *Виробничий процес*
- c) *Процес виховання*
- d) *Активна діяльність*

38. Здійснюючи педагогічний аналіз заняття, викладач формулює загальні висновки про ефективність його проведення за такими пунктами:

- a) *Освітнє й виховне значення заняття*
- b) *Позитивні, сильні аспекти заняття, його недоліки*
- c) *Поради стосовно уникнення недоліків, до якої додаткової літератури звернутися, з чийм досвідом ознайомитися*
- d) *Всі відповіді вірні*

39. За яким методом навчання учитель створює проблемну ситуацію, формулює проблему, а учні самостійно її розв'язують?

- a) *Евристичний*
- b) *Пошуковий*
- c) *Ситуаційний*
- d) *Проблемний*

40. Вид навчального заняття, коли викладач організовує детальний розгляд учнями окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання сформульованих завдань - це:

- a) *Лабораторне заняття*
- b) *Семінарське заняття*
- c) *Практичне заняття*
- d) *Лекційне заняття*

41. Які уроки не відносять до класифікації за дидактичним завданням?
- Проблемні*
  - Комбіновані*
  - Вивчення нового матеріалу*
  - Повторювально-узагальнюючий*
42. Що необхідно вміти при підготовці до викладання?
- Визначати основні питання теми*
  - Максимально ефективно використовувати час*
  - Письмово викладати матеріал, використовуючи різні способи записів*
  - Всі відповіді вірні*
43. Назвіть переваги лекції над самостійною роботою з підручником?
- Всі відповіді вірні*
  - Живе слово, інтонації, міміка та жести викладача створюють неповторне емоційне забарвлення, справляють емоційний вплив на слухача.*
  - Дає можливість економити час*
  - Має професійно-педагогічне значення для тих суб'єктів, які готуються до професійної діяльності викладача*
44. Як поділяють уроки і лекції за структурою?
- Вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі*
  - Початкові, поточні, заключні*
  - Тематичні, нетематичні*
  - Навчальні, виховні, загальні, комбіновані*
45. За якого типу економічного мислення людина розглядає навколишню діяльність крізь призму своїх особистих цілей та інтересів?
- Наукового*
  - Побутового*
  - Повсякденного*
  - Загального*
46. Активна спроможність спеціаліста реалізувати всі компоненти діяльності, яка зумовлюється його знаннями, навичками, уміннями, а також здібностями та психічними властивостями - це:
- Особистісна компетентність*
  - Соціальна компетентність*
  - Методична компетентність*
  - Професійна компетентність*
48. Традиційна педагогіка визначає урок, як:
- Організаційна форма навчальної роботи, за якої вчитель у рамках встановленого часу з постійним складом учнів однакового віку за розкладом вирішує навчально-виховні завдання*
  - Форма шкільної роботи за якою вирішуються встановлені Міністерством освіти навчально-виховні завдання*
  - Організаційна форма навчальної та виховної аудиторної роботи у молодшій школі*

d) ***Всі відповіді вірні***

49. Що повинно бути підґрунтям для вивчення Методики викладання економіки?

a) ***Знання з економіки***

b) ***Знання з основ психології та вікової психології***

c) ***Знання з основ педагогіки та педагогічна майстерність***

d) ***Всі відповіді вірні***

50. Здатність засвоїти економічні знання, використати їх у практичному житті, формувати моделі економічної поведінки - це:

a) ***Здібності до навчання***

b) ***Бажання вчитися***

c) ***Економічне мислення***

d) ***Економічна освіта***

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ РІВНЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «Сучасний урок економіки»

1. Економіка - наука точна?

- A) ні
- B) так
- C) це не наука
- D) все відносно
- E) так, бо це математична наука.

2. Яка перша назва економічної науки?

- A) політична економія
- B) економікс
- C) макроекономіка
- D) мікроекономіка
- E) геоекономіка

3. Який характер мають економічні закони?

- A) об'єктивний
- B) суб'єктивний
- C) перемінний
- D) вони безхарактерні
- E) залежить від ситуації, де використовуються

4. Які сторони категорії „економіка” не входять до поняття „економічна система”?

- A) виробничі відносини (відносини економічної власності);
- B) комплекс економічних наук;
- C) продуктивні сили;
- D) господарський механізм;
- E) техніко-економічні відносини.

5. Що в основу свого вчення ставили монетаристи?

- A) грошові фактори
- B) створення додаткової вартості
- C) виробництво
- D) механізм конкуренції
- E) регулятивна роль держави

6. Дайте буквально значення терміну економіка?

- A) вчення про дім, домашнє господарство
- B) закон ведення господарства
- C) наука про довкілля
- D) закон ведення торгівлі
- E) вчення про бережливість

7. Дайте одне із найважливіших завдань економічної теорії?

А) економічне обґрунтування раціонального використання виробничих ресурсів

В) економічне обґрунтування природних ресурсів

С) економічне обґрунтування засобів виробництва

Д) економічне обґрунтування ефективності виробництва

Е) економічне обґрунтування рентабельності.

8. На що спрямовані функції економічної теорії?

А) на досягнення мети дисципліни

В) на створення базових економічних законів

С) на створення економічних категорій

Д) на виявлення економічних зв'язків

Е) на створення соціально-економічної формації

9. В чийх працях можна віднайти коріння економічної науки?

А) Арістотеля

В) Кене

С) Монкрет'єна

Д) Маркса

Е) Сміта

10. Що керує економічними процесами?

А) економічні закони

В) економічні категорії

С) економічні важелі

Д) економічні теорії

Е) економічні школи

11. В якому з положень неправильно названа структура методу економічної теорії?

А) це закони і категорії економічної теорії;

В) це поняття та категорії моралі, етики, психології;

С) це закони та категорії діалектики;

Д) це філософські та загальнонаукові принципи;

Е) це закони та категорії філософії.

12. Що в основу свого вчення ставили марксистки?

А) створення додаткової вартості

В) виробництво

С) грошові фактори

Д) механізм конкуренції

Е) регулятивна роль держави

13. Специфічні економічні закони характерні для:

А) для одного суспільного способу виробництва

В) для декількох суспільних способів виробництва

- C) для всіх суспільних способів виробництва
- D) для однієї стадії суспільного способу виробництва
- E) для всього суспільства.

14. Який вигляд має матеріально-практична функція економічної теорії?

- A) господарчий (прикладний)
- B) окремих економічних законів
- C) теоретичний (ідейний)
- D) окремих економічних категорій
- E) ідеологічний.

15. Що означає термін „аналіз”?

- A) розчленування
- B) складання
- C) наведення
- D) виведення
- E) перенесення

16. Яка мета економічної теорії?

- A) розробка економічних механізмів для раціоналізації суспільних відносин
- B) розробка економічних механізмів для регламентації суспільних відносин
- C) розробка економічних законів для раціоналізації суспільних відносин
- D) розробка економічних норм для контролю суспільних відносин
- E) розробка економічних категорій для раціоналізації суспільних відносин

17. Яке з положень правильно характеризує структуру суспільного способу виробництва?

- A) це єдність продуктивних сил і техніко-економічних відносин;
- B) це єдність економічної та юридичної власності;
- C) це єдність продуктивних сил і виробничих відносин (відносин економічної власності);
- D) це єдність господарського механізму і виробничих відносин;
- E) це єдність техніко-економічних відносин і відносин власності.

18. Що в основу свого вчення ставили маржиналісти?

- A) граничні явища
- B) регулятивна роль держави
- C) механізм конкуренції
- D) створення додаткової вартості
- E) грошові фактори

19. Хто вперше показав, як ринки організовують економічне життя?

- A) Сміт

- В) Кене
- С) Монкрет'єн
- Д) Маркс
- Е) Арістотель.

20. Особливі економічні закони характерні для:

- А) для декількох суспільних способів виробництва
- В) для всіх суспільних способів виробництва
- С) для одного суспільного способу виробництва
- Д) для однієї стадії суспільного способу виробництва
- Е) для всього суспільства.

21. Як реалізується теоретико-пізнавальна функція економіки?

- А) посередництвом економічних категорій та законів
- В) посередництвом економічних методів
- С) посередництвом економічних категорій
- Д) посередництвом економічних законів
- Е) посередництвом статистичних методів.

22. Що означає термін „синтез”

- А) складання
- В) розчленування
- С) перенесення
- Д) наведення
- Е) виведення

23. Яка структура продуктивних сил?

- А) робоча сила і засоби виробництва
- В) робоча сила і засоби праці
- С) предмети праці і засоби праці
- Д) робоча сила і предмети праці
- Е) предмети праці і засоби виробництва

24. Яке з положень комплексно розкриває основні функції економічної теорії?

- А) економічна теорія розробляє наукові основи управління народним господарством;
- В) економічна теорія повинна розкривати економічні закони;
- С) економічна теорія виконує практичну, пізнавальну функції та формує економічне мислення;
- Д) економічна теорія розкриває економічні категорії;
- Е) економічна теорія вивчає систему економічних відносин.

25. В чому суть „Неокласичного синтезу”

- А) в поєднання мікро та макроекономіки, ринку і держави
- В) в поєднанні виробництва і послуг
- С) в поєднанні регулятивної ролі держави із приватним сектором

Д) в розчленуванні економіки на макро, мікро та гео рівні

Е) в створенні єдиного міждержавного простору

26. Характеристика чого є найважливішою функцією економічної теорії?

А) основ економічних систем

В) трудових ресурсів

С) засобів праці

Д) природних ресурсів

Е) політичних лідерів

27. Правильне твердження, що „Виробничі відносини відповідають історичній формації суспільства”?

А) так, повністю

В) так, лише у певні проміжки розвитку держави

С) частково

Д) ні, вони залежать лише від НТР

Е) ні, вони не мають відношення до суспільства.

28. Чи можна ототожнювати поняття „Економікс” та „Політична економія”?

А) ні, бо остання суто теоретична

В) ні, бо перша суто теоретична

С) ні, бо остання суто практична

Д) так, бо вони названі різними авторами

Е) так, бо вони в різних країнах по-різному називаються.

29. Що є об’єктом економічної теорії?

А) економіка в цілому

В) народне господарство

С) виробництво

Д) ринок

Е) сфера послуг.

30. Що означає термін „абстракція”

А) перенесення

В) розчленування

С) наведення

Д) виведення

Е) складання

31. Яке із своїх визначень предмета економічної теорії П. Самуельсон вважає найдосконалішим?

А) це наука, що вивчає багатство;

В) це наука про економічні системи;

С) це наука, що вивчає, як люди роблять вибір, щоб використати рідкісні ресурси для виробництва різних товарів та їх розподілу;

D) це наука, що вивчає, як люди здійснюють організацію виробництва і споживання;

E) це наука про людей у їх діловому житті.

32. Що в основу свого вчення ставили кейнсіанці?

- A) регульований капіталізм
- B) регулятивна роль держави
- C) створення додаткової вартості
- D) грошові фактори
- E) механізм конкуренції.

33. На основі яких даних здійснюється процес емпіричної перевірки?

- A) на основі даних реального світу
- B) на основі наукових даних
- C) на основі статистичних даних
- D) на основі даних спецслужб
- E) на основі випадкових даних

34. Які закони належать до загальних?

- A) закон обмеження ресурсів
- B) закон народнонаселення
- C) закон Мальтуса
- D) закон одержавлення економіки
- E) закон ціноутворення.

35. Що в основу свого вчення ставили меркантилісти?

- A) багатство, золото, срібло, гроші
- B) виробництво
- C) регулятивна роль держави
- D) грошові фактори
- E) створення додаткової вартості

36. Який метод пізнання не використовує економічна теорія?

- A) біологічного експерименту
- B) математичного моделювання
- C) статистичний
- D) історичний
- E) соціологічний

37. Що означає термін „дедукція”

- A) виведення
- B) перенесення
- C) розчленування
- D) складання
- E) наведення

38. У якій з відповідей найповніше і найглибше розкрито предмет економічної теорії?

- A) це наука, що вивчає закони розвитку економічних систем;
- B) це наука, що вивчає виробничі відносини у їх взаємодії з розвитком продуктивних сил;
- C) це наука, що вивчає закони, які управляють виробництвом і розподілом матеріальних благ;
- D) це наука про економічні системи;
- E) це наука про багатство.

39. Хто із наведених видатних вчених не був визначним економістом?

- A) Д.Павличко
- B) П.Самуельсон
- C) А.Сміт
- D) К.Маркс
- E) Арістотель

40. Чим по суті відрізняються між собою різні економічні школи?

- A) методологією аналізу
- B) об'єктом вивчення
- C) суб'єктом вивчення
- D) територіальним розміщенням
- E) часом існування

41. Що означає термін „Категорія”?

- A) ознака
- B) місце в шкалі
- C) виключне твердження
- D) належність до чогось
- E) закон.

42. Що в основу свого вчення ставили фізіократи?

- A) виробництво
- B) грошові фактори
- C) створення додаткової вартості
- D) багатство - золото, срібло, гроші
- E) регулятивна роль держави.

43. В чому суть наукової економічної думки?

- A) відобразити світ таким, яким він існує насправді
- B) відобразити світ в економічних моделях
- C) відобразити світ в статистичних показниках
- D) відобразити світ в економічних показниках
- E) відобразити світ таким, щоб вкладався в наукові рамки.

44. Виробництво - це процес, який є результатом:

- A) взаємовідносин між людьми і людей із природними ресурсами
- B) взаємовідносин між людьми і обладнанням
- C) взаємовідносин між людьми і природними ресурсами
- D) взаємовідносин між предметами і засобами праці
- E) взаємовідносин між людьми

45. Які критерії визначають ефективність економічної системи?

- A) національне багатство, національний дохід на душу населення;
- B) природні ресурси, золото - валютні резерви;
- C) рівень науково-технічного прогресу, технології;
- D) демократизація і гуманістична спрямованість, добробут;
- E) повна зайнятість населення, ефективність виробництва.

46. Чи може існувати суспільство не виробляючи духовні і матеріальні блага?

- A) ні, не може
- B) так, може вільно
- C) може не виробляти духовні, а лише матеріальні
- D) може не виробляти матеріальні, а лише духовні
- E) може нічого не виробляти.

47. Загальні економічні закони характерні для:

- A) для всіх суспільних способів виробництва
- B) для декількох суспільних способів виробництва
- C) для одного суспільного способу виробництва
- D) для однієї стадії суспільного способу виробництва
- E) для всього суспільства.

48. Хто чинить жорстку протидію розвиткові економічних законів?

- A) відмираючі сили суспільства
- B) новонароджені сили суспільства
- C) політичні сили суспільства
- D) незадоволені сили суспільства
- E) прогресивні сили суспільства.

49. Що відбувається, коли присутній процес інфляції?

- A) збільшується маса грошей в обігу
- B) зменшується маса грошей в обігу
- C) стабілізується маса грошей в обігу
- D) збільшується кількість товарів
- E) зменшується кількість товарів.

50. Що таке споживча вартість як економічна категорія?

- A) здатність товару задовільняти потреби людей
- B) вартість спожитої продукції
- C) ціна, яку споживачі можуть заплатити за товар

D) здатність товару бути спожитим виробниками

E) здатність товару бути спожитим споживачами

51. Чим є гроші, коли вони виконують функцію засобу обігу?

A) посередником в обміні товарів, засобом їх реалізації;

B) чинником розвитку конкурентного середовища на товарному ринку;

C) індикатором співвідношення попиту і пропозиції;

D) загальним еквівалентом вартості товарів;

E) засобом міжнародної торгівлі

52. Яку назва має процес повернення до попередньої купівельної сили грошових знаків?

A) девальвація;

B) нуліфікація;

C) ревалоризація;

D) ревальвація;

E) дефляція.

53. Яке з визначень правильно розкриває сутність товару як економічної категорії?

A) це продукт праці, створений виробником для продажу;

B) це річ або послуга, створена працею людини;

C) це продукт праці, створений виробником для задоволення певних виробничих чи особистих потреб;

D) це продукт праці, який задовольняє певну потребу людини і створений для обміну;

E) це продукт праці, який має споживну вартість і вартість.

54. Що виступає причиною інфляції?

A) криза перевиробництва товарів

B) монополістичні тенденції в економіці

C) інтеграція країн в світовому господарстві

D) перехід до ринкової системи економіки

E) запровадження електронних грошей.

55. Товарна біржа - це

A) роздрібний торгівельний заклад;

B) гуртовня;

C) організований ринок по торгівлі товарами, який діє за допомогою посередників;

D) супермаркет

E) торгівельний дім.

56. Яка властивість товарів робить їх порівнюваними?

A) здатність обмінюватися;

B) споживча вартість;

C) естетичні властивості;

- D) праця, витрачена на виробництво товару;
- E) ціна.

57. Що відбувається, коли присутній процес дефляції?

- A) зменшується маса грошей в обігу
- B) збільшується маса грошей в обігу
- C) стабілізується маса грошей в обігу
- D) збільшується кількість товарів
- E) зменшується кількість товарів.

58. Що таке мінова вартість як економічна категорія?

- A) це співвідношення, у якому один товар міняється на інший
- B) власна вартість товару, яку встановили споживачі
- C) власна вартість товару, яку встановила держава
- D) ціна на ринку
- E) межі, в яких змінюється ціна.

59. Яке з визначень розкриває сутність споживчої вартості товару?

- A) це здатність товару задовольняти певну потребу інших людей, покупців;
- B) це здатність товару задовольняти певну потребу виробника;
- C) це сукупність споживчих властивостей виробу;
- D) це здатність товару обмінюватися на інші товари;
- E) це витрати живої праці на виробництво товару.

60. Яке з положень є визначенням товарного виробництва?

- A) це організація суспільного господарства, за якої господарюючої суб'єкти виробляють необхідні суспільству продукти й послуги;
- B) це організація суспільного господарства, в якому відокремлені виробники виробляють продукти і послуги для обміну, продажу;
- C) це процес перетворення людиною речовини природи з метою одержання необхідних життєвих засобів;
- D) це організація суспільного господарства, в якій виробники виробляють продукти і послуги для задоволення власних потреб;
- E) це організація суспільного господарства з метою отримання прибутку.

61. Яка основна маркетингова особливість послуги?

- A) вона невіддільна від надавача
- B) послугу не треба рекламувати
- C) послугу треба рекламувати
- D) послугу можна пропонувати будь-де
- E) послуги не потребують збуту.

62. Який метод належить до методів антиінфляційного регулювання?

- A) зменшення золотого запасу країни;
- B) збільшення грошей в обігу;
- C) нуліфікація;

- D) погашення заборгованості населенню;
- E) зростання дефіциту державного бюджету.

63. Які фахівці належать до біржових посередників?

- A) рекламні агенти;
- B) дизайнери;
- C) менеджери;
- D) ділери;
- E) маркетологи.

64. Товарне виробництво поділяється на такі основні види:

- A) вузьке і розгорнуте;
- B) примітивне і складне;
- C) просте і підприємницьке;
- D) мануфактуру і фабрику;
- E) кооперацію і завод.

65. Що є одним із найважливіших елементів росту продуктивності праці?

- A) інвестиції в людину
- B) удосконалення технології
- C) оновлення технічної бази
- D) зміна режиму роботи
- E) конвеєрна система.

66. Через які структури реалізуються роздрібні партії товарів?

- A) сітку магазинів
- B) товарні біржі
- C) аукціони
- D) ярмарки
- E) виставки та аукціони.

67. Яка функція грошей виникла як наслідок кредитних відносин?

- A) функція міри вартості;
- B) функція світових грошей;
- C) функція засобу обігу;
- D) функція засобу платежу;
- E) функція засобу нагромадження.

68. Що таке інфляція?

- A) це підвищення цін на всі види товарів і послуг;
- B) це знецінення грошей внаслідок перевищення кількістю грошових знаків, що перебувають в обігу, суми цін товарів;
- C) це різке підвищення цін;
- D) це збільшення грошових знаків в обігу
- E) це зайва емісія грошей.

69. Що таке споживчі товари?

- А) товари для особистого споживання
- В) товари, які вже використали
- С) товари, які можна їсти
- Д) продуктові товари
- Е) товари для спільного споживання.

70. Якої функції не виконують гроші?

- А) міри вартості;
- В) засобу обігу;
- С) засобу платежу;
- Д) стимулюючої;
- Е) світових грошей.

71. Які властивості має товар?

- А) споживчу вартість, вартість і мінову вартість;
- В) продуктивність та інтенсивність;
- С) абстрактну і конкретну;
- Д) ціну виробника і ціну роздрібну;
- Е) собівартість і прибуток.

72. Гроші - це

- А) товар, який обмінюється на інший товар;
- В) товар, який виконує роль загального еквіваленту;
- С) продукт праці, який створений для обміну;
- Д) дар природи, який люди використовують в обміні;
- Е) форма розрахунку між людьми.

73. Який спільний елемент об'єднує просте і загальне виробництво?

- А) ринок
- В) виготовлення матеріального товару
- С) виготовлення нематеріального товару
- Д) виготовлення послуг як товару
- Е) виготовлення інтелектуального товару.

74. Основним інструментарієм товарного ринку є:

- А) торгівля
- В) виробництво
- С) продаж
- Д) купівля
- Е) гроші.

75. Грошова система - це:

- А) форма організації грошового обігу;
- В) види державних грошових знаків;
- С) сума всіх грошей, що обертаються в національній економіці;
- Д) сукупність грошей у всіх функціях, які вони виконують;
- Е) форма національної валюти.

76. Що виступає соціально-економічним наслідком інфляції?

- A) девальвація грошової одиниці;
- B) зростання валютних операцій;
- C) зниження імпорту;
- D) зuboжіння населення;
- E) зменшення державного боргу.

77. Які гроші були обрані на роль загального еквівалента в XIX столітті?

- A) паперові
- B) срібло
- C) чеки
- D) золото
- E) платина

78. Грошова система не включає

- A) паперові гроші;
- B) іноземні валюти;
- C) товари;
- D) золото-валютні резерви;
- E) національну валюту.

79. Коли почало розвиватись капіталістичне товарне виробництво?

- A) після феодалізму XVI ст.
- B) після капіталізму у XIX ст.
- C) після соціалізму у XX ст.
- D) після натурального господарства у III ст.
- E) ще не почало розвиватись.

80. Які фізичні особливості послуги

- A) вона невідчутна
- B) вона нестабільна
- C) вона має значні розміри
- D) вона негабаритна
- E) вона погано упаковується.

81. Чим зумовлена поява паперових грошей? Зазначте неправильну відповідь:

- A) недостатньою кількістю золота, необхідного для обігу;
- B) зношуванням монет;
- C) нерівномірністю нагромадження золота в різних країнах;
- D) необхідністю застосовувати уніфікований загальний еквівалент;
- E) необхідністю здійснювати торговельні операції в міжнародній торгівлі.

82. У чому полягає головна економічна доцільність грошей?

- A) у здатності накопичувати багатство;

- В) у високій питомій вартості;
- С) у здатності вимірювати вартість товарів і обмінюватися на будь-яке благо;
- Д) у здатності бути платіжним засобом;
- Е) у здатності обслуговувати міжнародний обмін і торгівлю на світовому ринку товарів і послуг.

83. Що таке товар, як економічна категорія?

- А) продукт людської праці, призначений для обміну і задовільняючий певну потребу людини
- В) результат виробництва
- С) те, що споживачі хочуть купити
- Д) засоби виробництва
- Е) продукт людської праці.

84. Які види інфляції існують?

- А) поточна;
- В) повзуча;
- С) виробнича;
- Д) комерційна;
- Е) імпортна.

85. Який фактор прямо пропорційно впливає на кількість грошей, необхідних для обігу?

- А) швидкість обороту однієї грошової одиниці;
- В) кредит;
- С) взаємопогашувані платежі;
- Д) сума цін товарів, що перебувають на ринку
- Е) природні ресурси.

86. Що собою являє масштаб цін?

- А) кількість золота в обігу;
- В) вагова кількість металу, прийнята у певній країні за грошову одиницю;
- С) чеки і депозити, що перебувають в банках;
- Д) валютні рахунки;
- Е) паперові гроші, які надаються в кредит.

87. Як споживачі голосують за виробництво того чи іншого товару?

- А) грошима
- В) руками
- С) бюлетенями
- Д) заявками
- Е) відгуками в пресі

88. На природу якого товару в однаковій мірі і водночас можуть безпосередньо впливати як виробник, так і споживач?

- А) медичних послуг

- В) матеріального виробництва
- С) нематеріального виробництва
- Д) будь-яких послуг
- Е) інтелектуальної продукції.

89. Чи виступає інфляція об'єктивним економічним явищем?

- А) ні
- В) не зовсім
- С) так
- Д) вона залежить від суб'єктивних причин
- Е) її можна ліквідувати.

90. Які гроші виконують функцію утворення скарбів?

- А) паперові;
- В) кредитні гроші;
- С) валюти;
- Д) природні ресурси;
- Е) золото і коштовності.

91. Які нові види грошей з'явилися в обігу?

- А) золоті монети;
- В) паперові гроші;
- С) іноземні валюти;
- Д) електронні гроші;
- Е) бартерні угоди.

92. Через які структури реалізуються гуртові партії товарів?

- А) товарні біржі та аукціони
- В) виставки та аукціони
- С) сітка магазинів та ярмарки
- Д) посилкову торгівлю
- Е) кіоски

93. Яка особливість якості послуг

- А) якість послуги непостійна
- В) якість залежить від ціни
- С) якість залежить від сировини
- Д) якість залежить від замовлення
- Е) якість послуги стабільна раз і назавжди.

94. Чому гроші мають всезагальну здатність до обміну?

- А) тому що вони виготовлені зі специфічного матеріалу;
- В) тому що ринок насамперед сприймає їх як загальну цінність, бажану для будь-якого суб'єкта;
- С) тому що вони є кристалізацією мінової вартості, всезагальним втіленням багатства і людської праці;
- Д) тому що вони зручні в обігу;

Е) тому що гроші виступають уніфікованим товаром, який визначається загальним еквівалентом.

95. Коли гроші перетворюються на скарб?

- А) коли їх використовують для зберігання багатства;
- В) коли їх використовують для придбання нерухомості й коштовних речей тривалого користування;
- С) коли їх використовують для збагачення;
- Д) коли їх вилучають із сфери обігу і нагромаджують на банківських рахунках;
- Е) коли на них купують засоби виробництва і робочу силу.

96. Що обумовлює існування всередині товарного виробництва двох його основних різновидів: простого і капіталістичного?

- А) галузь, в якій функціонує виробництво;
- В) тип приватної власності на засоби виробництва;
- С) рівень спеціалізації виробництва;
- Д) характер праці;
- Е) кількість працюючих робітників.

97. Який вид інфляції притаманний економіці розвинутих країн світу?

- А) інфляція в цих країнах відсутня
- В) повзуча
- С) гіперінфляція Д) галопуюча
- Е) поміркована.

98. Які форми вартості передували появі грошей?

- А) срібна і золота;
- В) проста, розгорнута і загальна;
- С) паперова;
- Д) товарна і ресурсна.

99. Які з факторів забезпечують стабільність валюти:

- А) монополії;
- В) золото-валютні збереження;
- С) перебування в обігу іноземної валюти;
- Д) імпорт товарів;
- Е) бартерні угоди.

100. Які фундаментальні питання вирішує ринкова економіка?

- А) що, як і доля кого
- В) що, де і коли
- С) що, яке і звідки
- Д) що, скільки і по якій ціні
- Е) що, скільки і куди.

101. Що породжує пропозицію?

- A) попит
- B) споживач
- C) виробник
- D) рекламодавець
- E) брокер

102. Яка основна характеристика шведської моделі ринкової економіки?

- A) превалююче втручання держави в перерозподіл доходів
- B) висока ступінь розвитку планування діяльності уряду і приватного сектору
- C) держава лише розробляє і підтримує правила економічної гри, всіляко підтримуючи вільне підприємництво
- D) абсолютна свобода підприємців
- E) держава лише запроваджує податки.

103. Що собою представляє ринок робочої сили?

- A) група людей, які хочуть свою робочу силу обміняти на заробітну плату
- B) консультаційні фірми, які займаються працевлаштуванням
- C) бюро з працевлаштуванням
- D) місце, куди приходять люди, щоб знайти собі роботу
- E) база вільних робочих місць.

104. Що таке ціна як економічна категорія?

- A) це грошова форма вартості
- B) це вартість затрат на виробництво товару
- C) це гроші, які можна отримати за даний товар
- D) це грошова пропозиція виробників
- E) це грошові можливості покупців.

105. В якому з положень розкрито сутність закону попиту?

- A) за незмінюваності всіх інших факторів зростання ціни зумовлює відповідне зменшення величини попиту;
- B) за незмінюваності всіх інших факторів зниження ціни зумовлює відповідне зростання величини попиту;
- C) за незмінюваності всіх інших факторів зниження ціни не зумовлює відповідного зростання величини попиту;
- D) із зростанням пропозиції попит зменшується;
- E) із зменшенням пропозиції попит відповідно зростає.

106. Яке з наведених визначень найточніше розкриває сутність конкуренції?

- A) конкуренція - це зіткнення інтересів товаровиробників та змагальність між ними за найвигідніші умови виробництва і збуту товарів та привласнення найвищих прибутків;

В) конкуренція - це боротьба між товаровиробниками за найвигідніші умови виробництва і збуту товарів, за привласнення найбільших прибутків;

С) конкуренція - це боротьба, суперництво між попитом споживачів і пропозицією виробників;

Д) конкуренція - це суперництво між товаровиробниками за найвищу результативність виробництва;

Е) конкуренція - це боротьба між споживачами товарної продукції за придбання товарів високої якості за найнижчими цінами.

107. Яка економічна категорія лежить в основі відповіді на питання „Що виробляти?”

А) попит

В) природні ресурси

С) технологічні можливості підприємства

Д) мода

Е) державне замовлення.

108. Що породжує попит?

А) потреба, підтверджена купівельною спроможністю

В) рекламодавець

С) брокер

Д) нужда

Е) пропозиція

109. Яка основна характеристика японської моделі ринкової економіки?

А) висока ступінь розвитку планування діяльності уряду і приватного сектору

В) держава лише розробляє і підтримує правила економічної гри, всіляко підтримуючи вільне підприємництво

С) превалююче втручання держави в перерозподіл доходів

Д) абсолютна свобода підприємців

Е) держава лише запроваджує податки.

110. Що таке попит як економічна категорія?

А) це потреба, підтверджена купівельною спроможністю

В) це відчуття необхідності даного товару

С) це кількість товару, який купили протягом певного часу

Д) це товар, на який в даний час мода

Е) це товар, за яким питають споживачі

111. Який головний чинник впливає на пропозицію?

А) витрати виробництва

В) кількість товару на складі

С) попит споживачів

Д) державне замовлення

Е) сума коштів споживачів

112. Яке завдання виконує інфраструктура ринку?

- А) здійснює відбір найефективніших підприємницьких структур;
- В) обслуговує ринок, забезпечує можливості виконання властивих йому функцій;
- С) формує ринковий попит;
- Д) полегшує просування товарів та послуг від виробника до споживача на різноманітних ринках;
- Е) здійснює регулювання цін на товари та послуги.

113. Яке визначення сутності попиту правильне?

- А) попит - це прагнення різних суб'єктів придбати виготовлені виробниками товари;
- В) попит - це потреба у формі певної кількості грошей;
- С) попит - це потреба в наявних на ринку товарах і послугах;
- Д) попит - це сума грошей, яку покупці можуть віддати за придбання товару;
- Е) попит - це бажання покупців задовільнити свої потреби у певних товарах.

114. Зазначте методи цінової конкуренції:

- А) покращення маркетингу
- В) вплив на попит споживача шляхом покращення реклами;
- С) покращення якості продукції;
- Д) встановлення знижених цін, поки не буде завойований ринок збуту;
- Е) застосування промислового шпіонажу.

115. Яка економічна категорія лежить в основі відповіді на питання „Для кого виробляти?“

- А) платоспроможність споживачів
- В) потреба
- С) державна рознарядка
- Д) незахищені верстви населення
- Е) працездатне населення

116. Хто відповідає на питання підприємств „Що виробляти?“

- А) споживачі
- В) виробники
- С) маклери
- Д) брокери
- Е) ділери

117. Яка основна характеристика американської моделі ринкової економіки?

- А) держава лише розробляє і підтримує правила економічної гри, всіляко підтримуючи вільне підприємництво

- В) превалююче втручання держави в перерозподіл доходів
- С) абсолютна свобода підприємців
- Д) держава лише запроваджує податки
- Е) висока ступінь розвитку планування діяльності уряду і приватного сектору.

118. Який основний чинник визначає кількість куплених товарів?

- А) середній дохід покупців
- В) мода
- С) сезон
- Д) ціна товару
- Е) реклама.

119. Що означає термін „Конкуренція?”

- А) зіштовхую
- В) добиваю
- С) протиставляю
- Д) розводжу
- Е) співдію.

120. В якому з положень неправильно названі негативні риси монополій?

- А) гальмування науково-технічного прогресу;
- В) завоювання ринків, збуту товарів;
- С) встановлення монополією високих цін;
- Д) обмеження конкурентної боротьби;
- Е) контроль над цінами.

121. На якому ринку ціна товару формується виключно під впливом ринкових сил?

- А) на монополізованому;
- В) на вільному;
- С) на олігополістичному;
- Д) на світовому;
- Е) на регульованому.

122. Яка основна ознака лежить в основі поділу ринку на різні типи?

- А) рівень конкурентності середовища, що склався на ринку;
- В) вид продукції, що реалізується на ринку;
- С) призначення продукції, що реалізується на ринку;
- Д) форма власності суб'єктів, що функціонують на ринку;
- Е) спосіб, у який здійснюють розрахунки господарюючі суб'єкти.

123. Який економічний закон є центральною ланкою ринкового механізму регулювання?

- А) конкуренції

- В) вартості
- С) приросту прибутку
- Д) збалансування попиту і пропозиції
- Е) грошового обігу.

124. Як споживачі голосують за виробництво того чи іншого товару?

- А) грошима
- В) руками
- С) бюлетенями
- Д) заявками
- Е) відгуками в пресі.

125. Поділ ринку на місцевий, регіональний, національний і світовий здійснений за принципом:

- А) територіальним
- В) міждержавним
- С) політичним
- Д) масштабами обміну
- Е) такого поділу немає.

126. Що таке пропозиція, як економічна категорія?

- А) кількість продукції, яку пропонує для ринку виробник
- В) кількість продукції, яку пропонує для ринку споживач
- С) кількість продукції, яку пропонує для ринку брокер
- Д) кількість продукції, яку пропонує для ринку маклер
- Е) кількість продукції, яку пропонує для ринку ділер.

127. Чим характеризується чиста конкуренція?

- А) багато продавців і однорідна продукція
- В) багато продавців і різнорідна продукція
- С) мало продавців і однорідна продукція
- Д) мало продавців і різнорідна продукція
- Е) багато продавців і багато продукції.

128. Що не є умовою ефективного функціонування сучасного ринку?

- А) наявність і доступність для ринкових суб'єктів правдивої, всебічної інформації про стан ринку;
- В) надання державою податкових, торговельних, кредитних, митних та інших привілеїв певним господарюючим суб'єктам;
- С) розвинута система підприємництва;
- Д) спроможність окремих ринкових суб'єктів впливати на рівень товарних цін;
- Е) плюралізм форм власності та господарювання.

129. Який закон розкриває взаємозв'язок попиту і цін?

- A) закон попиту;
- B) закон попиту і пропозиції;
- C) закон вартості;
- D) закон пропозиції;
- E) закон конкуренції.

130. За якими цінами продаються товари і послуги, коли попит перевищує пропозицію?

- A) за цінами, що дорівнюють вартості (цінами рівноваги);
- B) за цінами, вищими від вартості;
- C) за цінами, нижчими від вартості;
- D) за монопольними цінами;
- E) за цінами світового ринку.

131. Які три економічні системи в своєму розвитку виробило людство на сьогоднішній день?

- A) традиційна, командна та ринкова економіка
- B) феодалізм, капіталізм та соціалізм
- C) капіталізм, соціалізм та комунізм
- D) диктатура, демократія та анархія
- E) капіталізм, соціалізм та нейтралітет

132. Який основний чинник на ринку стимулює якість виготовленої продукції?

- A) конкуренція
- B) скарги покупців
- C) інспекція контролю за якістю
- D) санепідемслужба
- E) всі контролюючі служби.

133. Через які структури реалізуються гуртові партії товарів?

- A) товарні біржі та аукціони
- B) виставки та аукціони
- C) сітка магазинів та ярмарки
- D) поштову торгівлю
- E) кіоски

134. Чиї інтереси відбиває попит?

- A) споживачів
- B) виробників
- C) посередників
- D) брокерів
- E) маклерів.

135. В чому суть монополії?

- A) на ринку один продавець

- В) на ринку два продавці
- С) на ринку продукт не однієї фірми
- Д) на ринку один продукт однієї фірми
- Е) продавець на одному ринку.

136. Яке визначення ціни правильне?

- А) ціна - це грошовий вираз вартості товару;
- В) це собівартість;
- С) матеріальні витрати підприємства на виробництво товару;
- Д) витрати на виробництво і реалізацію товару;
- Е) вартість виробництва.

137. Якої функції не виконує ринкова ціна?

- А) посередницької;
- В) стимулюючої;
- С) облікової;
- Д) розподільчої;
- Е) за допомогою цін здійснюється вплив на товаровиробників.

138. На чому базуються ринкова економіка?

- А) на балансі попиту і пропозиції
- В) на інтересах правлячої верхівки
- С) на централізованому економічному плануванні
- Д) на інтересах суспільства
- Е) на традиціях і звичаях

139. Свобода економічної діяльності - основний принцип...

- А) ринкової економіки
- В) командної економіки
- С) традиційної економічної системи
- Д) капіталізму
- Е) комунізму.

140. Через які структури реалізуються роздрібні партії товарів?

- А) сітку магазинів
- В) товарні біржі
- С) аукціони
- Д) ярмарки
- Е) виставки та аукціони

141. Чиї інтереси відбиває пропозиція?

- А) виробників
- В) споживачів
- С) брокерів
- Д) дилерів
- Е) маклерів.

142. Що представляє собою лідерство домінуючої фірми в умовах ринку?

- A) одна фірма контролює не менше половини виробництв
- B) аморфна і невизначена структура лідерства кількох фірм
- C) колективне лідерство вагомих фірм даної галузі
- D) лідерство найбільшої фірми
- E) лідерство фірм почергове.

143. Що таке пропозиція?

A) пропозиція - це запропоновані виробниками товари, які знаходяться на ринку;

B) пропозиція - це кількість товарів за певними цінами, які хочуть і можуть продати виробники на певному ринку;

C) пропозиція - це товар, який знаходиться на ринку або може бути доставлений на нього;

D) пропозиція - це прагнення виробника (продавця) запропонувати на продаж свої товари.

144. За якими цінами продаються товари і послуги коли попит і пропозиція збігаються?

- A) за цінами, вищими від вартості;
- B) за цінами, нижчими від вартості;
- C) за цінами, що дорівнюють вартості (цінами рівноваги);
- D) за монопольними цінами.

145. В ринковій системі прийнято опиратися на...

- A) раціональність
- B) власні емоції і почуття
- C) інтуїцію
- D) вигоду
- E) закон

146. У якій державі світу сьогодні панує чиста ринкова економіка

- A) в жодній
- B) в капіталістичних
- C) в соціалістичних
- D) в країнах великої сімки
- E) у Швейцарії

147. Що є інструментом ринку капіталів?

- A) банк
- B) біржі
- C) аукціони
- D) ярмарки
- E) валютні операції

148. Чим взаємопов'язані попит і пропозиція?

- A) ціною
- B) якістю
- C) виробником
- D) споживачем
- E) вони не пов'язані

149. Між якими структурами ведеться конкуренція сьогодні?

- A) між гігантськими монополістичними об'єднаннями
- B) між власниками невеликих підприємств
- C) між корпораціями
- D) між окремими фірмами
- E) між державами

150. В якому з положень дано найбільш чітке визначення еластичності як економічного терміна?

- A) еластичність - це похідна від одного показника щодо іншого;
- B) еластичність - це зміна одного показника, зумовлена приростом іншого показника на одиницю;
- C) еластичність - це міра реагування однієї змінної величини на одинвідсоткову зміну іншої величини;
- D) еластичність - це співвідношення між попитом і пропозицією;
- E) еластичність - це співвідношення двох величин, виражене у відсотках.

151. В якому з положень розкрито сутність закону попиту:

- A) за незмінюваності всіх інших факторів зниження ціни зумовлює відповідне зростання величини попиту;
- B) за незмінюваності всіх інших факторів зростання ціни зумовлює відповідне зменшення величини попиту;
- C) за незмінюваності всіх інших факторів зниження ціни не зумовлює відповідного зростання величини попиту;
- D) із зростанням попиту ціна зростає;
- E) із зниженням попиту ціна зменшується.

152. Зазначте основні методи нецінової конкуренції:

- A) боротьба за споживача за допомогою реклами;
- B) встановлення занижених цін, поки не буде завойований ринок збуту;
- C) встановлення монопольних цін;
- D) цінові поступки;
- E) встановлення демпінгових цін.

153. Що буквально означає термін бюджет?

- A) сумка
- B) банка
- C) папка
- D) гроші

Е) фінанси.

154. Бюджет збалансований, якщо прихідна і розхідна частини...?

- А) рівні
- В) прихідна більша
- С) розхідна більша
- D) прихідна менша
- Е) розхідна менша.

155. До яких податків належить податок на добавлену вартість?

- А) загальнодержавних
- В) місцевих
- С) специфічних
- D) універсальних
- Е) прямих.

156. Що є інструментом ринку капіталів?

- А) банк
- В) біржі
- С) аукціони
- D) ярмарки
- Е) валютні операції

157. Які з видів податків, що сплачують до державного бюджету в розвинутих країнах світу, є прямими:

- А) податок на прибуток компаній;
- В) податок на додану вартість;
- С) мито;
- D) акциз;
- Е) податок на спадщину.

158. Які складові фінансового ринку?

- А) ринок товарів і послуг;
- В) ринок акцій, облігацій і сертифікатів;
- С) ринок капіталів, цінних паперів і валют;
- D) ринок золота і валюти;
- Е) ринок робочої сили, нерухомості і інфармації.

159. Що собою являє валюта?

- А) міжнародна грошова одиниця
- В) це національна грошова одиниця
- С) галузева грошова одиниця
- D) грошова одиниця групи країн
- Е) міжгалузева грошова одиниця.

160. Що собою представляє одиниця оподаткування?

- А) це одиниця виміру об'єкта оподаткування
- В) це фізична чи юридична особа, яка безпосередньо сплачує податок

С) це те, що оподатковується
D) це законодавчо встановлений розмір податку на одиницю оподаткування

Е) це фізична чи юридична особа, якій сплачують податки.

161. Що представляє собою бюджет?

A) план доходів і видатків на певний термін часу

B) план доходів на певний термін часу

C) план видатків на певний термін часу

D) наявність державних грошей

Е) сума коштів на утримання державного апарату

162. Бюджет дефіцитний, якщо прихідна і розхідна частини...?

A) прихідна менша

B) прихідна більша

C) рівні

D) не однакові

Е) розхідна менша

163. До яких податків належить акцизний збір?

A) загальнодержавних

B) місцевих

C) специфічних

D) універсальних

Е) прямих.

164. Яка мета існування банку?

A) перетворення грошових засобів у капітал

B) накопичення коштів

C) джерело кредитів

D) сфера збагачення окремих осіб

Е) зберігання грошей.

165. Які з видатків не виступають основними частинами видатків з державного бюджету України?

A) кошти на утримання соціально-культурних закладів;

B) кошти на капітальні вкладення у розвиток основних галузей;

C) кошти на соціальне забезпечення населення;

D) кошти на утримання приватних банків;

Е) кошти на екологічні програми.

166. Де продаються цінні папери?

A) на аукціоні;

B) на ярмарці;

C) на гуртовні;

D) на біржі;

Е) в спеціалізованому торговельному закладі.

167. Валютний курс - це ?

- A) вартість грошової одиниці
- B) масштаб цін
- C) ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у грошових одиницях інших країн;
- D) продаж однієї валюти на інші на валютній біржі
- E) забезпечення національної грошової одиниці золотим змістом

168. Дайте буквально тлумачення терміну „фіскальний”?

- A) казенний
- B) купівельний
- C) насильницький
- D) експропріаторський
- E) набіговий.

169. Скільки є державних бюджетів України?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

170. Бюджет профіцитний, якщо прихідна і розхідна частини... ?

- A) прихідна більша
- B) рівні
- C) розхідна більша
- D) прихідна менша
- E) розхідна коливається.

171. До яких податків належить готельний збір?

- A) місцевих
- B) загальнодержавних
- C) специфічних
- D) універсальних
- E) непрямих

172. Що представляє собою ринок цінних паперів?

- A) сфера обміну правом володіння певною вартістю
- B) сфера збереження цінних паперів
- C) перетворення цінних паперів у гроші
- D) перетворення грошей у цінні папери
- E) сфера обміну цінними паперами

173. Зазначте невірну умову серед тих, на яких банк надає кредит (позичку):

- A) плата за нього у вигляді відсоткової ставки;
- B) рентабельна підприємницька діяльність;

- C) матеріальна забезпеченість кредиту;
- D) цільовий характер;
- E) терміновість і поверненість.

174. Які види цінних паперів належать до нових?

- A) чеки
- B) векселя
- C) ф'юферси
- D) банкноти
- E) акції

175. Як поділяються кредити в залежності від терміну надання?

- A) щотижневі, щомісячні, щорічні.
- B) кварталні і річні
- C) короткострокові, середньострокові, довгострокові.
- D) термінові і безтермінові
- E) короткострокові і безстрокові.

176. Органи місцевого самоврядування самостійно розробляють, затверджують і виконують відповідні місцеві бюджети?

- A) абсолютно правильно
- B) абсолютно неправильно
- C) вони отримують зверху вказівки
- D) вони лише виконують бюджети
- E) вони лише розробляють бюджети

177. Що собою представляє суб'єкт оподаткування?

- A) це фізична чи юридична особа, яка безпосередньо сплачує податок
- B) це те, що оподатковується
- C) це одиниця виміру об'єкта оподаткування
- D) це законодавчо встановлений розмір податку на одиницю

оподаткування

- E) це фізична чи юридична особа, якій сплачують податки

178. Яка основна функція податкової служби?

- A) контрольна
- B) попереджувальна
- C) облікова
- D) рахункова
- E) силова.

179. Основний документ, який висвітлює процес фінансування школи називається..?

- A) кошторис
- B) тарифікація
- C) штатний розпис
- D) бюджет

Е) бух. книга.

180. У чому полягає сутність фінансів підприємства?

А) фінанси підприємства - це сукупність грошових ресурсів, які використовують для обслуговування виробничо-господарської діяльності підприємства;

В) фінанси підприємства - це грошова сума, яка зберігається в касі бухгалтерії підприємства;

С) фінанси підприємства - це грошові кошти, що знаходяться на рахунку підприємства в банках;

Д) фінанси підприємства - це система грошових фондів, що забезпечують процес виробництва і відтворення (в межах даного підприємства) та сукупність форм і методів їх утворення і витрачення;

Е) фінанси підприємства - це фонд матеріального заохочення і фонд розвитку підприємства.

181. Які види банків не входять до банківської структури?

А) національні емісійні

В) внутрішньогалузеві

С) ощадні

Д) комерційні депозитні

Е) банки спеціального призначення.

182. Якої функції не виконує фондова біржа?

А) забезпечення публічності цінних паперів;

В) купівля-продаж цінних паперів;

С) надання цінних паперів у кредит;

Д) котирування цін на цінні папери;

Е) розподіл і перерозподіл фінансового капіталу.

183. Хто затверджує фінансування міських шкіл?

А) Сесія міської ради народних депутатів

В) Голова міськради

С) Начальник управління освіти міста

Д) Директор школи

Е) Мінфін.

184. Органи місцевого самоврядування мають право самостійно визначити напрями використання коштів місцевих бюджетів відповідно до закону.

А) абсолютно правильно

В) абсолютно неправильно

С) вони отримують зверху вказівки

Д) вони лише виконують бюджети

Е) вони лише розробляють бюджети

185. Що собою представляє об'єкт оподаткування?

- A) це те, що оподатковується
- B) це фізична чи юридична особа, яка безпосередньо сплачує податок
- C) це одиниця виміру об'єкта оподаткування
- D) це законодавчо встановлений розмір податку на одиницю оподаткування
- E) це фізична чи юридична особа, якій сплачують податки.

186. Як сьогодні фінансується система освіти?

- A) за остаточним принципом
- B) за нормативами
- C) за потребами
- D) за рішенням депутатів
- E) хаотично

187. Яке з положень найгрунтовніше розкриває зміст категорії „фінанси“?

- A) фінанси - це вся сукупність грошових доходів населення;
- B) фінанси - це сукупність відносин власності між державою, підприємствами і населенням з приводу формування і використання грошових фондів;

- C) фінанси - це гроші;
- D) фінанси - це доходи держави і підприємств;
- E) фінанси - це сукупність грошових фондів.

188. Яке з визначень сутності акції правильне?

- A) акція - це документ, який дає право на участь в управлінні підприємством;

- B) акція - це цінний папір, який дає право на частку майна у разі ліквідації акціонерного товариства;

- C) акція - це вид цінного паперу без встановленого терміну обігу, який свідчить про пайову участь у статутному фонді акціонерного товариства і дає право на привласнення дивіденду;

- D) акція - це документ, який дає право на отримання фіксованого прибутку;

- E) акція - це вексель банку, що дає право на отримання доходу.

189. Який вид кредиту не надається комерційним банком?

- A) споживчий
- B) середньостроковий
- C) короткостроковий
- D) комерційний
- E) виробничий

190. Якої функції не виконує валютна біржа?

- A) збереження офіційного золото-валютного резерву

- В) встановлення валютного курсу
- С) купівля валют
- Д) продаж валют
- Е) проведення міждержавних розрахунків.

191. Як змінюється частка освіти у зведеному бюджеті України?

- А) зменшується
- В) зростає
- С) не змінюється
- Д) коливається
- Е) різко зростає

192. З яких бюджетів фінансується система освіти?

- А) з усіх, залежно від форми власності
- В) з державного
- С) з обласних
- Д) з районних
- Е) з міських

193. Що собою представляє податкова ставка?

- А) це законодавчо встановлений розмір податку на одиницю оподаткування
- В) це одиниця виміру об'єкта оподаткування
- С) це те, що оподатковується
- Д) це офіс податкової служби
- Е) це частина податку.

194. Хто складає кошторис школи?

- А) Директор школи
- В) Міськвідділ освіти
- С) Фінансове управління міста
- Д) Комунальна служба міста
- Е) Централізована бухгалтерія

195. Які функції виконують комерційні банки?

- А) зберігання золотого запасу держави;
- В) здійснення розрахунків між окремими господарськими одиницями;
- С) емісія грошей;
- Д) надання позики урядовим органам
- Е) створення валютних резервів держави.

196. Зазначте функцію, не властиву державному бюджету України:

- А) з державного бюджету виплачуються кошти на розвиток комунального господарства;
- В) державний бюджет використовується для сплати видатків, пов'язаних з обороною країни;
- С) з державного бюджету виплачуються витрати на оборону;

Д) з державного бюджету виплачується заробітна плата службовцям державного апарату;

Е) з державного бюджету виплачуються кошти на розвиток освіти, науки.

197. Який вид доходу отримує банк?

А) ренти

В) орендну плату

С) прибуток

Д) процент

Е) позичковий капітал.

198. Які види валют не існують?

А) неконвертовані

В) частково конвертовані

С) вільно конвертовані

Д) резервні

Е) конвертовані.

199. Як часто в школі складають кошторис?

А) один раз у рік

В) один раз у квартал

С) один раз у місяць

Д) залежно від потреби

Е) щоденно.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Аксьонова О. В. Методика викладання економічних дисциплін [Текст]: навч. посібн. / О.В. Аксьонова. - К.: КНЕУ, 2006. - 708 с.
2. Балягіна І. А., Богорад М. А., Ковальчук Г. О. Методика викладання економіки: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. - К. : КНЕУ, 2006. - С. 27-30.
3. Бобров В. Г., Ковальчук Г. О., Мельничук В. Г. та ін. Економіка: Програма / Економіка: Програми для загальноосвітніх навчальних закладів 6-11 класи. - К., 2006. - С. 71-89.
4. Бондарєва Н.Ф. Економіка. 10 клас. Методичний посібник до підручника Г. О. Ковальчук, В. Г. Мельничука, В. О. Огнев'юка. - Х.: Вид. Група «Основа», 2008. - 224 с.
5. Вачевський М. В., Скотний В. Г., Мадзігон В. М. та ін. Основи економічних знань. 10-11 клас. Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 536 с.
6. Жовтанецький О., Чуба Н. Цікава економіка: Навч. посібник. 2-ге видання, доповн. та уточн. - Львів: Априорі, 2010. - 408 с.
7. Загальна економіка: Підручник / І. Ф. Радіонова та ін. За ред. І. Ф. Радіонової. - 3-тє вид., доп. і перероб. - Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2002.
8. Ковальова К. І., Ковальов В. В. Методика викладання економіки в школі: навч. посіб. - К.: Вид-во Ліра-К, 2012. - 184 с.
9. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті: Навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. - К.: КНЕУ, 2005. - С. 97-108.
10. Крупська Л. П., Тимченко І. Є., Чорна Т. І. Економіка. 10 клас. Профільний рівень: Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. - Х.: Вид-во «Ранок», 2010. - 256 с.
11. Крупська Л.П., Пархоменко І.М., Кириленко М.М., Тимченко І.Є. Моя економіка. Методичні рекомендації для вчителів економіки. – Київ, 2000. – 220с.
12. Махамат С.В. Економіка.10 клас. Профільний рівень: Розробка уроків - Х.: Вид-во «Ранок», 2010. - 464 с.
13. Мельничук В.Г., Ковальчук Г.О., Огнев'юк В.О. Економіка: Підручник для 10 класу. - К.: «Навчальна книга», 2005. – 256 с.
14. Усі уроки економіки: 10 клас / Упоряд. Н.С. Макарова. - Х.: Вид. група «Основа», 2006. - 288 с.

Допоміжна

15. Булавенко С. Застосування методики критичного мислення на уроках економіки // Географія та основи економіки в школі. - 2004. - № 1. - С. 17-19.
16. Гушлей Й.М., Вітелко І.М. Загальна методика викладання основ економіки: Пробний навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2004. – 108с.
17. Горленко Г.О. Методичний посібник для вчителя до Збірника задач з економіки. Вид. 2-е. - Кам'янець Подільський: Абетка Нова, 2003. - 116 с.
18. Димарчук Т. В. Застосування інтерактивних методів при вивченні економіки // Економіка в школах України. - 2006. - №11. - С.19-22.
19. Збірник задач з економіки: Навчальний посібник для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням економіки / Упорядник Горленко Г. О. Вид.2-е. - Кам'янець Подільський: Абетка Нова, 2002. - 168 с.
20. Квартіна Б. О. Розвиток життєвої компетентності на уроках з основ економіки // Економіка в школах України. - 2007. - №10. - С.10.
21. Махотін Д. А. Інтерактивне навчання на уроках економіки // Економіка в школах України. - 2008. - №7. - С. 30-32.
22. Моя економіка: Підручник для 8-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням економіки та для учнів 10-х класів загальноосвітніх і гуманітарних профілів. / М.М. Кириленко та ін. – К.: А.П.П., 2001. – 320с.
23. Основи економіки: Програми для загальноосвітніх навчальних закладів загальноосвітнього, природничо-математичного та технологічного напрямів навчання. – К.: Шкільний світ, 2001. – 47с.
24. Політило М. Ф. Використання інформаційних схем на уроках економіки // Економіка в школах України. - 2006. - №№ 9-12.
25. Практикум з економіки для 10-11 класів / упор. Горленко Г.О., «Абетка Нова», 2005.
26. Практикум з економіки для 10-11 класів: Посібник для вчителів / упор. Горленко Г.О., «Абетка - Нова», 2005.
27. Сухова О.С. Навчання на уроках економіки? Легке, цікаве, успішне! // Економіка в школах України. - 2008. - №1. - С.15-21.
28. Сидоренко О. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика / О. Сидоренко, В. Чуба. - К.: Центр інновацій та розвитку, 2001. - 256 с.
29. Терентьєва Н. О. Методика викладання економічних дисциплін у вищій школі [Текст]: навч. посібн. / Н. О. Терентьєва, В.В. Кузьменко. - Херсон: РІПО, 2010. - 150 с.

Інформаційні ресурси

30. База шкільних підручників онлайн <https://gdz4you.com/pidruchnyky/>
31. Газета «Бізнес»: www.business.kiev.ua
32. Державна податкова адміністрація: www.sta.gov.ua
33. Державний комітет статистики України: www.ukrstat.gov.ua
34. Діловий центр України: www.bc.kiev.ua/index.html
35. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій:
www.ier.kiev.ua
36. Ліга Бізнес: www.business.liga.net
37. Міжнародний валютний фонд: www.imf.org
38. Міжнародний інститут порівняльного аналізу: www.icaei.org.ua
39. Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України:
www.mi.kmu.gov.ua
40. Міністерство фінансів України: www.minfin.gov.ua
41. Національний банк України: www.bank.gov.ua
42. Організація з економічного співробітництва і розвитку: www.oecd.org
43. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України:
<https://www.mon.gov.ua>, <https://mon.gov.ua/ua/tag/zagalna-serednya-osvita>
44. Світова організація торгівлі: www.wto.org
45. Статистика по Європі: www.europa.eu.int/comm./eurostat

Навчальне видання

ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ Сергій Леонідович

СУЧАСНИЙ УРОК ЕКОНОМІКИ

**методичні вказівки до практичних занять та самостійної
роботи для студентів спеціальності
014 Середня освіта (математика)**

Редагування, комп'ютерне верстання

Я. О. Бершацька

00/2021. Формат 60 × 84/16. Ум. друк. арк. 3,2.
Обл.-вид. арк. 3,63. Тираж 100 прим. Зам. №2.

Видавець і виготівник
Донбаська державна машинобудівна академія
84313, м. Краматорськ, вул. Академічна, 72.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 1633 від 24.12.2003